

Béri Géza
ÉLETFOGYTI GLAN

Legalább séta volt, süttött néha a nap.

Okkal lázongtam, nem is csodálkoztak.
Vigyáztak, meg ne szökjem, s enni hoztak.

Legalább séta volt, süttött néha a nap.

Kétségbeejtő, hosszú évek múltak.
De tudtam, rab vagyok, ki szabadulhat.

Legalább séta volt. Süttött néha a nap.

DUNAI ÉNEK

Langyos a víz, a hold, az éj,
a Gellérthegy dohogva
fészkelődik – aludna már –
ráfú a hullámokra.

Borzong a víz és csengve kicsap,
csitt: loccsan lent a lépcső,
hajócsölöpök, lámpafény,
menj haza, menj már, késő.

A híd nyújtózik, szétfeszülő
két karja zsibbadt, fáradt.
Hajad a szellő fonja – eredj –
a harmat mossa szádat.

És lendül a hold, a vízbe csúszik,
és villan a fény, pici foszlány,
ott messze túl sok lámpa ég,
s már alszik a híd, az oroszlán.

Ó, csorba lépcsők – valótlanság
kőből megvetett ágya,
hajócölöp, én kikötöm,
ó, fények vízi tánca,

zöldszagú víz, részegítő,
kinek az arcát nézed?
Hajókürt bűg – fogd, jég a kezem,
a hegyen a hajnal lépked.

Józanság, héjas értelem,
jaj, pirostalpú hajnal!
Csikordul a sín – csörömpölés.
Elmész? – Szélfonta hajjal.

Szemed bezárod, hogy jobban láss?
Harmatban mostam számat.
Hajnal van. Meghalsz. S lent a Dunán
pici fények táncot járnak.

VACSORAVENDÉG

Kopogtatok. És hirtelen
a fal bedől. Mondom nevem.
Vállat vonnak, esznek tovább,
mészpor lepi a vacsorát.

Késsel kínálnak. Kétélű kés.
Nyelén rovás. Szemembe néz,
ki asztalfőn méltatlan ül.
Nem szól. Csak néz kegyetlenül.

Ital? Habzik és fekete.
A híres kínok vak leve.
Vendég vagyok? Enyém a ház.
Falat, a korty, mind megaláz.

Elfogadjam, elvessem-e?
Ínyemre csordul az epe.
Gonoszízú megalkuvás,
fogcsorbító a harapás.

Kopogtattam. És hirtelen
bedőlt a fal. Mondtam nevem.
Vállat vontak. Ettek tovább.
Megáldom hát a vacsorát.

HIÁBA

hiába próbált szabadulni,
a kövek, falak megkötötték,
hiába próbált szabadulni,
megbéklyózta a vas-sötét ég,

hiába próbált szabadulni,
megmarkolták a kezét, vállát,
hiába próbált szabadulni,
rákényszerítették a hálát,

hiába próbált szabadulni,
rabbá nemzette apja-anyja,
hiába próbált szabadulni,
rab lesz gyereke, rab lesz fattya,

hiába próbált szabadulni,
istene rabként feszült fára,
hiába próbált szabadulni,
három nap?, sok az egy csodára,

hiába próbált szabadulni,
a szívét erei körbefonták,
hiába próbált szabadulni,
hazája maradt ez az ország,

hiába próbált szabadulni,
hiába – rabságát szerette –
nem is akar már szabadulni,
a béklyó címer lesz felette.

MAGAM URA

Ura vagyok magamnak élve-holtan,
a gondolataim világosak és tiszták,
ahogy lelkemnek józanul megparancsoltam.

Úgy élek, pontosan, akár az óra,
a szívem rendben ver, a dolgomat is végzem,
csendes vagyok és már nyugodt egészen.

De éjjel néha felriaszt egy mozdulat,
most te is mozdulsz – a vállamat kerested,
mert alvó testem konokul keresi még a tested.

Béri Géza 1933. február 3-án született Budapesten, Béri Géza és Sárközy Margit gyermekeként. 1943-tól a budai Toldy Ferenc Gimnázium tanulója, ahonnan 1951-ben eltanácsolta a (már Fürst Sándorról elnevezett) gimnázium. 1943-ben belépett a Mária Kongregációba, amelyet 1950-ben megszüntettek. Egy Demonstrátor fedőnevű ügynök 1951. december 23-án kelt jelentéséből kiderül, hogy Béri Géza már régóta megfigyelés alatt állt az – 1944-ben Dachauba hurcolt – Eglis István atya által vezetett egyik illegális csoport tagjaként.

A csoportot a Solárszky Sándor és társai perben elítélték (ÁBTL 3.1.9. V-108604.), köztük Solárszky Sándort, a Pius cserkészcsapat

cserkészét, Sárdy Györgyöt (aki a Mária Kongregáció budapesti központjában dolgozott) és Béri Gézát, utóbbit vádirat és ítéletindoklás nélkül életfogytiglanira. Egy 1964-es jelentésben erről a következő olvasható: „A kongregáció feloszlata után illegálisan folytatta a szervező munkát. Több személyt beszervezett, röpcédulákat készített és terjesztett. Robbanóanyagot tárolt terrorcselekmények elkövetése céljából. 1953. IX. 20-án a Bp. hadbíróóság Hb.I.00207/53. sz. alatt dem. államrend elleni szervezkedés vezetése és lőszerrejtegetés büntette miatt jogerősen életfogytiglani börtönre, 10 év közügy. eltiltásra és teljes vagyonelkobzásra ítélte.”

1953–56 között a váci börtönben tartották fogva, ahol csatlakozott a magukat Füveskertieknek nevező költők köréhez, melynek tagjai Tóth Bálint (1929–2017), Kecskési Tollas Tibor (1920–1997), Kárpáti Kálmán (1929 –), Gérecz Attila (1929–1956), Szathmáry György (1928–1990), akikkel titokban több verses antológiát (*Füveskertet*) állított össze.

Béri 1956. július 22-én szabadult, ekkortól a Hungária Vegyiműveknél dolgozott. A szabadságharc alatti tevékenysége miatt azonban 1960 júniusában F-dossziét nyitottak róla az állambiztonsági szervek, majd 1964-ben alapnyilvántartásba helyezték. Megfigyelési dossziéját csak több mint egy évvel halála után, 1981 májusában zárták le.

Életében nem jelenhetett meg kötete, a szabadságharc után név nélkül publikált a nyugaton kiadott *Füveskert* antológiákban. Magyarországon a 70-es években jelentek meg szövegei az *Élet és Irodalomban*, a *Napjainkban*, az *Új Írásban* és különböző antológiákban (*Versmondók könyve* 1971, 1975, *Külvárosi jeladás* 1973). A *Szép versek* halála után, 1980-ban közölt verseiből válogatást. A Szépirodalmi és a Magvető kiadóhoz is adott be kötettervet *Ének a szülőföld hiányáról* címmel.

1979 karácsony éjjelén öngyilkosságot követett el. Az *Élet és Irodalom* január 12-én tette közzé a Tóth Bálint által írt nekrológot.

Bár Béri-kötet jelent már meg a Stádiumnál, a művek egy része továbbra is kiadatlan. A szerzői hagyatékban fennmaradt összesített teljes költői életmű a Napkút Kiadó gondozásában jelenik meg. (*Tóth Tünde*)